

fahs

FAHS NUMMER 4 DECEMBER 1996

Esrom Kloster

J.T.H 95

Kan du skaffe 2 nye medlemmer?

1996 er ved at rinde ud, og snart er vi godt igang med et nyt år. Det gamle år har været et travlt år for Frederiksborg Amts Historiske Samfund. Vores 90 års fødselsdag var årets store begivenhed, og den bragte mange af vores medlemmer sammen til en god og minderig oplevelse. Vi har udover fødselsdagen været samlet på to skønne ture og til vores generalforsamling med det traditionelle efterfølgende foredrag.

Du sidder med årets FAHS-blad nr. 4 i hånden, og med det såvel et girokort til indbetaling af medlemskontingent som 2 stk. af vores nye brochure. Først og fremmest håber vi, at du fornyer dit medlemskab, og at du også gør brug af alle de tilbud, Frederiksborg Amts Historiske Samfund tilbyder i løbet af året der kommer. Dernæst håber vi, at du vil bruge vores nye brochure til at gøre reklame for FAHS, og dermed være med til at skaffe os nye aktive medlemmer, der sammen med os vil være med til at gøre vores historiske forening endnu bedre og endnu mere aktiv.

Såvel på generalforsamlingen som ved vores fødselsdagsfest fremlagde bestyrelsen de planer, vi har for FAHS i årene fremover. Vi arbejder på at realisere flere af dem i 1997, og vi håber på, at vores medlemmer vil bakke de nye aktiviteter op, så vi sammen kan gøre Frederiksborg Amts Historiske Samfund til en slagkraftig forening og et godt mødested for historisk interesserede.

Med disse ord ønsker bestyrelsen alle vores medlemmer en rigtig god jul og et godt nytår.

Med venlig hilsen
p.b.v.

Henrik A. Bengtsen
Formand

fahs

FAHS er medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer 3-4 gange årligt. Artikler til bladet sendes til FAHS, Helsingør Kommunes Museer, att. Lars Bjørn Madsen, Hestemøllestræde 1, 3000 Helsingør. Telefon: 4921 0098, telefax: 4921 3095. Artikler til bladet bedes venligst leveret maskinskrevne, så de kan scannes, eller på diskette (helst WordPerfect 5.1 ell. nyere samt MacWrite Pro). Medlemskab og kontingent: Helsingør Teaterforening, Havnepladsen 1, 3000 Helsingør. Telefon: 4920 0811.

REDAKTION

Museumsinspektør
Lars Bjørn Madsen
Bibliotekar
Eva Stennicke

Tryk: A-print,
Espergærde
Lay-out, sats og
tilrettelæggelse:
Lars Bjørn Madsen

Et lille strejftog gennem FAHS's historie formet som et causeri

af Kenno Pedersen.

Her ved FAHS's 90 års jubilæum kan jeg ikke lade være med at tænke på en tilsvarende 90 års fødselsdag, der ruller over TV skærmen mindst en gang om året, nemlig op mod årsskiftet. Det er nu ikke så meget selve spillet og sketchens indhold, der bringer mig på de tanker, men derimod sentensen: *the same procedure as last time*. Sådan forekommer det i alle tilfælde, når man læser årsberetningerne eller beretningerne om »Samfundets Virksomhed« som disse rettelig betegnes, og gør det sådan fortløbende, fra de ældste tider, og det vil i denne sammenhæng sige fra 1906, og frem til i dag. Men således må det imidlertid være, når det nu en gang ikke er et revolutionært selskab vi befatter os med, men akkurat det stik modsatte, nemlig en forening, hvor kun det lange historiske perspektiv tæller. Et sted hvor der arbejdes med at skabe en »fremtid for vor fortid«, som det engang meget præcist er blevet udtrykt af en tidligere formand ved navn Erik Buch Vestergaard. Apropos det lange perspektiv, så blev Frederiksborg Amts Historiske Samfund stiftet den 12. juni 1906 og Samfundets endelige love vedtaget året efter den 13. februar 1907. Heri blev det bestemt, at »Samfundets formål er at

vække og nære den historiske sans ved at fremdrage den stedlige historie og værne om de synlige fortidsminder, der findes i amtet«. Et hovedformål der har vist sin bærekraft ved nu i 90 år at have stået i lovene, og må det forblive det. Der er og vil altid være behov for at nogen holder sig dette formål for øje. Det var primært bygningsbevaring, som kom til at optage sindene ved det konstituerende møde, hvor der ifølge avisen »Nordsjælland« blev forespurgt »om samfundet straks ville virke for den gamle helsingørske fattiggårds (dvs Karmeliterhusets) restaurering«. Historisk Samfund kunne selvfølgelig ikke bidrage økonomisk til »fattiggårdssagen«, ligeså lidt som pengemidlerne ikke her rakte synderligt med hensyn til værn og restaurering af de synlige historiske minder. Man kunne derfor måske forledes til at tro, at Historisk Samfund slet og ret har været »de gode viljers klub«. Men rent faktisk har Samfundet ikke alene gennem dens tilkendegivelser og saglighed i forbindelse med historiske forhold, men også ved af egen drift at rejse sager om bevaringsforhold, bidraget til en lykkelig udgang på mangt og meget, som vi i dag kan glæde os over i dagligdagen.

Ofte små og ubetydelige forhold målt i relation til de store og iøjnefaldende, men foruden netop disse idealer fattes helheden og perspektivet.

Hovedopgaven har derfor været at vække og nære den historiske sans. Netop dette var baggrunden for at der omkring århundredskiftet forskellige steder i landet stiftedes selskaber med det formål at opdyrke interessen hos befolkningen for den lokale historie. Også i Frederiksborg Amt opstod et ønske herom. Blandt de drivende kræfter var konsul Fr. Kaas i Helsingør og maleren og bogtrykkeren Kristian Kongstad i Fredensborg. Den sidste må utvivlsomt betragtes som Samfundets egentlige stifter. I foråret 1906 udsendte han en af sine sirlige og smukke tryksager til en kreds af mennesker i amtet, i hvilken han henledte opmærksomheden på de historiske samfund, som var dannet rundt om i landet, og opfordrede til at lave noget lignende her. Det stiftende møde fandt som nævnt sted den 12. juni 1906 i teatersalen på det mondæne Marienlyst Badehotel i Helsingør. Her mødtes cirka 40 herrer og dannede Frederiksborg Amts Historiske Samfund - damerne var endnu ikke så stærkt emanciperede, at de mødte op, eller vel i det hele taget blevet indbudt. At der således var tale om en ren mandeklub interesserede ingenlunde Frederiksborg Amts Avis, men det forekom avisen, »at dannelsen er foregået på et noget snævert grundlag, idet det åbenbart har været en del tilfældigt, hvem der er blevet indbudt til mødet og hvem ikke, re-

præsentanter for landbostanden sås således slet ikke«. Og mere blev der ikke ud af den sag.

Frederiksborg Amts Historiske Samfund var i 1906 den eneste lokalhistoriske forening i amtet. I de løbne 90 år er der sket en forrygende udvikling på dette område. Der er således efterhånden blevet oprettet historiske foreninger og/eller lokalhistoriske arkiver i alle amtets kommuner, som er sluttet sammen i Lokalhistoriske Arkiver i Frederiksborg Amt. En række statsanerkendte kulturhistoriske lokal-museer, kunstmuseer og statslige museer, kan føjes til rækken af kulturinstitutioner. Disse er alle medlemmer af Frederiksborg Amts Museumsråd, der er etableret i henhold til museumsloven. Frederiksborg Amts Historiske Samfund samarbejder selvsagt med de lokalhistoriske institutioner. I et forsøg på at udvikle samarbejdet i fælles bedste, har bestyrelsen haft nedsat et såkaldt »eksternt samarbejdsudvalg«. Også kontakten til medlemskredsen er blevet søgt styrket gennem et lille medlemsblad på 12-20 sider i A5-format. FAHS, som er bladets navn, udsendes 4 gange årligt. Første nummer modtog medlemmerne i december måned 1987. Indholdet varierer betydeligt, men afspejler på en måde meget godt, hvad der rører sig i medlemskredsen.

Ved afholdelse af foredragsmøder og ekskursioner til historisk interessante steder og ved sine publikationer, har Historisk Samfund søgt at leve op til formålet at vække og nære den historiske sans. Hvad angår møder var virk-

somheden stærkest i begyndelsen med 4-5 møder årligt. På publikationsvirksomhedens område, har de vekslende bestyrelser stadig søgt at holde fanen højt. Der er udsendt en årbog siden 1906, og der har i årenes løb været et meget stort antal værdifulde afhandlinger om mangfoldige emner og af forfattere både blandt faghistorikere og lokalhistorikere. 1969/70 markerer et skel i årbogens historie. Layout'et blev opprioriteret, ligesom den redaktionelle linie blev »moderniseret«. Dette kom bl.a. til udtryk i 1977-årbogen, der helt og holdent blev forbeholdt menigmands levnedssberetninger, hvilket blev gentaget med stor succes i 1989 og 1990. Skriftudvalget har tilsvarende med stor succes indgået i forskellige fællesudgivelser, ligesom der er blevet indgået en række samarbejdsaftaler med lokale institutioner.

Et gammelt mundheld siger, at medlemmer kommer og går, formænd består. Dette synes i sandhed at have været tilfældet i Frederiksborg Amts Historiske Samfund: 430 medlemmer i 1906 (en del af medlemsfortegnelsen er gengivet efterfølgende), 675 i 1922, 700 i 1970 og 800 i 1980. De første år havde Samfundet tre formænd, nemlig oberst H.W. Harboe, Helsingør, 1906-19, lektor H.Boisen, Hillerød, 1919-38, muse-umsdirektør Knud Klem, Helsingør 1938-68. Herefter gik det lidt raskere med formandsudskiftningerne. P. Chr. Nielsen var formand fra 1968-78, Erik Buch Vestergaard 1978- 83 og Kenno Pedersen 1984-96.

Fortegnelse over medlemmer af F.A.H.S. 1906-07.

Helsingør.

Andersen, A., Provst. Asmund, S., Cand. mag. Beck, L., Premierløjtnant. Boysen, V., Farvehandler. Brock, Kaptajn, Hospitalsforstander. Bræstrup, Byfoged. Buhl, P., Sagfører. Bülow, Premierløjtnant. Bülow, Frue. Carøe, Bankassistent. Christensen, A., Lærerinde. Clausen, Dina. Lærerinde. Collstrup, Grosserer, Livsvarigt Medlem. Erichsen, H. C., Intendant Ewald, J., Malermester. Galschiøtt, Redaktør. Glud, Lærer. Grabowski, Murermester. Göricke, S., Lærerinde. Haandværkerforeningen. Hammerich, .J. W., Kaptajn. Hansen, A. V., Premierløjtnant. Hansen, Gilbert, Læge. Hansen, H. P., Sergeant. Hansen, V., Sagfører. Hansen, N.C., Sergeant. Hansen, M., Foto-graf. Hansen, F., Redaktør. Hanscn, Landinspektør. Hanscn, T., Dekorations-maler. Harbou, H. W., Oberst. Harbou, Knud. Hartelius, Lærer. Hartfeldt, Sergeant Heilmann, Toldkontrollør. Heise, C., Brygger. Helsingørs kgl. priv. Skydeselskab. Honnens de Lichtenberg, Premierløjtn. Industriforeningen. Jacobsen R., Murerformand. Jensen, A., Kontorchef, Konsul. Jensch, H. A. C., Grosserer, Konsul, Montebello. Livsvarigt Medlem. Jespersen, O., Frk., Institutbest. Johanson, E. B, Sergeant. Jonasen, I., Fuldmægtig. Jørgensen, J., Kaptajn. .Jørgensen, P., Sagfører. Kaas, F., Ingeniør, Konsul. Kaas, O., Løjtnant, Fuldmægtig. Kempel, V., Købmand. Knudsen, Sergeant. Krabbe, Auditor, Kammerjunker. Krüger, C., Rektor, Professor. Langhoff, Oberstløjtnant. Larsen, P. K., Oversergent. Lesser, Oberstløjtnant. Levinsen, Slotspræst. Lindegaard, Lærer. Lund, O., Klokker og Lærer. Madsen, E., Brygger. Monrad, E. F., Konsul. Mortensen, M., Lærer. Mortensen, M., Frøken. Moulrier, Overretssagfører. Mourier, Frue. Müller, P., Sparekassebogholder. Møller, Fr., Værftschef. Møller, Jens, Boghandler. Mørch, E., Kaptajn. Narvedsen, Sergeant. Nichum, S., Direktør. Nielsen, E., Møbelfabrikant. Nielsen, K., Papirhandler. Nielsen, M., Hotelejer. Nielsen, Læderhand-

ler. Nørregaard, P., Bogbinder. Obel, Th., Købmand. Obel, Fabrikant. Officersforeningen paa Kronborg. Ohland, A. I., Glarmester. Olsen, G., Forretningsfører. Ortved, Premierløjtnant. Pedersen, Laurits, Lærer. Petersen, H. H., Malermester. Plesner, Cand. phil., Inspektør. Plum, Murermester. Poggenborg, C., Bagermester. Rasmussen, C., Folketingsmand. Rasmussen, J., Sergent. Rasmussen, Sophus, Købmand. Ravnkilde, V., Sagfører. Rink, J., Apoteker. Rosenstand, P., Borgmester, Overdommer. Scheel, Greve, Cand. jur. Schierning, Oberstløjtnant. Steffensen, Hother, Boghandler. Søgaard, L., Tømremester. Søgaard-Pedersen, Tømremester. Sørensen, Th., Redaktør. Thomsen, O., Cand. mag. Thorbjørnsen, Præst, Skoleinspektør. Tryde, Stadsfysikus. Tvede, Arkitekt. Underbjerg, Lærer. Underofficersforening, 2. Regiments. Welsch, Redaktør. Westergaard, C. E., Translatør, Lærer. Worsaae, Læge. Wright, A., Konsul. Wright, K., Frue. Wulff, D., Lærerinde. Ørsted, H. C., Underfoged.

Hornbæk-Hellebæk Sogn.

Hoffmann, Lærer, Hornbæk. Krogh, v., Propr., Havegaard. Lindberg, Ekspedient, Hellebæk.

Tikøb Sogn.

Andersen, Niels Jeppe, Gaardejer, Mørdrup. Hagemann, G. A., Direktør, Borupgaard. Kaae, Sognepræst. Kuhn, C.F., Overretssagfører, Espergærde. Nielsen, Lars, Gaardejer, Harridshøj.

Asminderød Sogn.

Fredensborg.

Begtrup, L., Skolebestyrerinde. Bræstrup, T., Cand. jur., Birkefuldm. Claudi, Frøken. Dessau, H., Læge. Ewald, H. F., Prof., Forfatter. Hansen, Hans Nic., Figurmaler. Hansen, Johs., Missionær. Hansen, Vilh., Hotelejer. Henriksen, A., Skomagermester. Holm, C., Læge. Høj, Overlærer. Jensen, Møllebygger. Kissmeyer, Slotspræst. Knudtzon, N. H., Grosserer. Livsvarigt Medlem. Kongstad, K., Kunstmaler, Bogtrykker. Møller, Arkitekt. Pedersen, N., Gartner. Poulsen, Olaf, kgl. Skuespiller. Rasmussen, L., Slotsassistent. Sarauw, Stationsforstander. Schack, P., fhv.

Lærer. Seeger, V., Kommunesekretær. Skeel, O., Branddirekt., Sogneraadsform. Hansen, Jens, Gaardejer, Langerød. Hatting, Præst, Humlebæk. Jensen, Chr., Gaardejer, Danstrup. Johansen, Lærer, Langstrup. Lawaetz, Lic. theol., ~Humlebæk.

Grønholt Sogn.

Poulsen, Lærer, Lønholt. Østergaard, Wilh., Professor, Sørup.

Karlebo Sogn.

Hage, J., Godsejer, Nivaagaard.

Hørsholm Sogn.

Andersen, A, Enkefrue. Carstens, Axel, Rentier, Rungsted. Dinesen, Frue, Rungstedgaard. Hass, P., fhv. Skolebestyrer. Jensen, Emilie, Lærerinde. Jenson, Chr., Skolebestyrer. Krag, Chr., Købmand. Petersen, L., Frue, Købmandshvile. Skovgaard-Petersen, Skolebestyrer, Rungsted Kostskole. Westenholtz, M. B., Frk., Folehavegaard.

Birkerød Sogn.

Andersen, A, Lærer, Sogneraadsformand. Blomberg, Missionær. Dragsted, C. F., kgl. Fuldmægtig. Engelsen, H., Skolebestyrer. Haase, H, Cand. phil., Lærer. Livsvarigt Medlem. Haase, J., Stud. jur. Hammer, H., Cand. mag. Hansen, A. N., Grosserer, Hestkøbgaard Høy, K., Frøken, Boghandler. Kaarsen, Lærer. Krohn, J., Lærerinde. Mantzius, A, Skolebestyrer. Møller, Th., Sognepræst. Scheller, E., Frøken. Schmidt, Propr., Eskemosegaard. Troensegaard, A., Lærerinde.

Nøddebo Sogn.

Hedermann, Sognepræst. Leth, Kammerherre., Overførster, Egelund.

Esbønderup Sogn.

Andersen, C., Gaardejer, Sodemark. Andersen, S. E., Købmand. Bonde, Sygehusforvalter. Johansen, H. P. B., Gaardejer. Nielsen, Amtstuefuldmægtig, Esrom.

Maarum Sogn.

Nielsen, Propr., Duemosegaard. Petersen, A. P., Lærer, Ejlstrup.

Blidstrup Sogn.

Petersen F., Førstelærer.

Søborg Sogn.

Larsen, Peter Fredspang. Nielsen, Verner,
Lærer, Dragstrup. Sognets Bogsamling

Vejby Sogn.

Andersen, Kontordagsbestyrer, Ørby.
Svendsen, Gaardejer, Holløse.

Valby S.

Andersen, P., Sognefoged. Nielsen, Lars,
Gaardejer.

Helsingø S.

Christensen, N. P., Gaardejer, Højbjerg.
Galatius, Lærer, Nejlunge. Jensen, Kontrol-
assistent, Højbjerg. Jørgensen, Enke e.
Gaardejer, Højbjerg. Klausen, Lærer,
Højbjerg. Nielsen, J. O., Sogneraadsformand,
Nejlunge. Nielsen, J., Manufakturhandler,
Helsingø. Nielsen, Lars, Gaardejer, Laugø.
Pedersen, S., Gaardejer, Højbjerg. Petersen,
J. P., Gaardejer, Grønhøjgaard. Schou,
Propr., Pibe Mølle. Svegård K., Handels-
mand, Helsingø.

Tibirke Sogn.

Olrik, H., Prof., Dr. phil., Tisvilde.

Ramløse Sogn.

Christensen, R., Gaardejer. Jensen, K.,
Frøken. Jørgesen, L., Ungkarl.

Annise Sogn.

Jørgensen, Fritz, Mejerist, Kildevæld.
Larsen, L. H., Mejeribest., Kildevæld. Lund,
Propr., Annisegaard. Nielsen, Propr., Peters-
hvile. Pedersen, L., Amsraadsmedlem.

Hillerød.

Aagaard, Overlærer. Abrahamsen, Urmager.
Andersen, Adjunkt. Andersen, fhv. Bog-
handler. Balslev, Assistent. Bertelsen-Niel-
sen, Frue, Carlsberg. Bernild, H., Redaktør.
Bøggild, Adjunkt. Carstens, Adjunkt. Chris-
tensen, Urmager. Christensen, Sparekasse-
direktør. Christensen, Telefonbestyrer.
Christensen, C., Kunstsmid. Christensen,
Tandlæge, Christensen, Frue. Clausen-
Bagge, Amtsfuldmægtig, Folkebiblioteket,
Livsvarigt Medlem. Frederiksborg Stats-
skole. Gottlie, Sygehuslæge. Hagens, Pastor
emer. Hagens, Frøken. Hansen, Urmager.
Hansen, L., Redaktør. Hansen, J., Faktor.
Hansen, I., Justitsraadinde. Hansen, fhv.
Rebsluger. Hansen, Bogholder, Jernstøbe-
riet. Hansen-Bang, E., Frøken. Hansen-
Bang, L., Frøken. Hansen, I. Redaktør.

Hansen, Snedkermester. Heegaard, Distrikts-
læge. Henriksen, Postekspedient. Holck, V,
Arkitekt. Hude, K., Rektor, Dr. phil. Hval-
søe, Fuldmægtig. Jensen, A., Købmand.
Johansen, Adjunkt. Johansen, fhv. Brygger.
Kjølner, Gymnastiklærer. Koefoed, pens.
Lærer. Koefoed, Jernbaneassistent. Larsen,
Postekspedient. Larsen, Stud. vetr. Larsen,
V., Købmand. Michaelsen, Købmand.
Munthe, Oberst, Slotsforvalter. Mørk,
Frøken, Skolebestyrerinde. Neumann, O.,
Borgmester. Nielsen, J., Adjunkt. Nielson, P.,
Fabrikant. Livsv. Medlem. Nordlunde, Bog-
trykker. Olsen, Sagfører. Olsen, Modelsned-
ker. Paludan-Müller, B., Slotspræst. Peder-
sen, Viggo, Landskabsmaler. Petersen, P.,
Skoleinspektør. Poulsen, K., Boghandler.
Riemann, Barber. Rothe, Amtsforvalter.
Rothe, Frue. Rugaard, Cand. phil. Scheibel,
Bankkasserer. Schulin Greve, Amtmand.
Steglich, Købmand. Stub, Driftsbestyrer.
Sørensen, sen., Landinspektør. Sørensen, H.
P., Skrådermester. Velschow, Adjunkt.
Weitzmann, C.J, Journalist. Willerup, Køb-
mand.

Bentsen, Kaptajn, Sandviggaard. Jensen, P.,
Fhv Gaardejer, Nyhuse. Kristoffersen, Chr.,
Ungkarl, Hestehave. Langermaun, Forpag-
ter, Favrholt. Petersen, kgl. skovfoged,
Hingsterhus.

Herløv Sogn.

Hansen, Lærer.

Uvelse Sogn.

Hoffmeyer, Proprietær, Lystrupgaard.

Uggeløse Sogn.

Anderson, Fr., Amsraadsmedlem,
Uggeløsegaard.

Slangerup Sogn.

Arup, Erik, Cand. mag. Arup, P.M.C., Læge.
Henriksen, Jørgen, Gaardejer, Jordhøj.
Sørensen, H., Proprietær, Dildalgaard.

Tjæreby Sogn.

Begtrup, Højskoleforstander, Frederiksborg
Højskole. Jacobsen, Smedemester, Ullerød.
Jensen, A, Højskolelærer. Larsen, L., Gaard-
ejer, Haarløse. Uhrskov, Højskolelærer.

Skævinge Sogn.

Andersen, J., Gaardbestyrer. Barfod, G.,
Provst. Hessen, Lærer.

Det helt store bogværk om Esrum Kloster

Årbogen 1996 og årbogen 1997 udgives som en stor dobbeltårbog om Esrum kloster.

I Esrum ligger resterne af et kloster. Et berømt kloster. Et bevaringsværdigt kloster, hvis ældste historie Frederiksborg Amts Historiske Samfund udgav en hel årbog om i 1989. Som bekendt har der i mange år været planer om at indrette Esrum Kloster til enten et klostermuseum eller et kultur- og naturcenter.

I 1992 gik Frederiksborg Amt ind i projektet, og efter 4 års arbejde åbnede 1. etape af Esrums gamle klosterbygning den 5. oktober 1996 efter mange års tornerosesøvn.

Sideløbende med det store restaureringsarbejde, arbejdede man fra amtets side også med planerne om at udgive en stor bog om Esrum Klosters historie op til vor tid. Projekt Esrum kloster indgik i vinteren 1995-96 aftaler med en mængde kendte forfattere og historikere om at skrive de enkelte kapitler af denne spændende historie. FAHS, skriftudvalg afholdt i vinteren 1996 et par møder med idémanden bag bogen, og Historisk Samfund indgik en aftale om at aftage et bestemt antal eksemplarer af klosterbogen og udsende den som en FAHS

dobbeltårbog. Fordelene for FAHS ville være, at vi hermed kunne udsende en rigt illustreret storstilet årbog på over 300 sider, der på glimrende vis ville følge vores årbog fra 1989 op. Og prisen for bogen ville ligge langt under, hvad vi selv skulle betale for at udgive en sådan bog. Den store besparelse ville opnås ved en samproduktion og dermed en lavere stykpris pr. bog. Men desværre blev glæden over aftalen vendt til spekulationer og problemer hen over sommeren.

Som det måske er vores medlemmer bekendt fra dagspressen, løb projekt Esrum kloster nemlig ind i en række problemer først på sommeren hvilket bl.a. betød en fuldstændig reorganisering af projektet fra amtets side, samt en udsættelse af indvielsen af klosteret fra primo september til den 5. oktober. Hertil kom, at man af økonomiske årsager besluttede at udsætte klosterbogen til den egentlige indvielse af klosteret i foråret 1997.

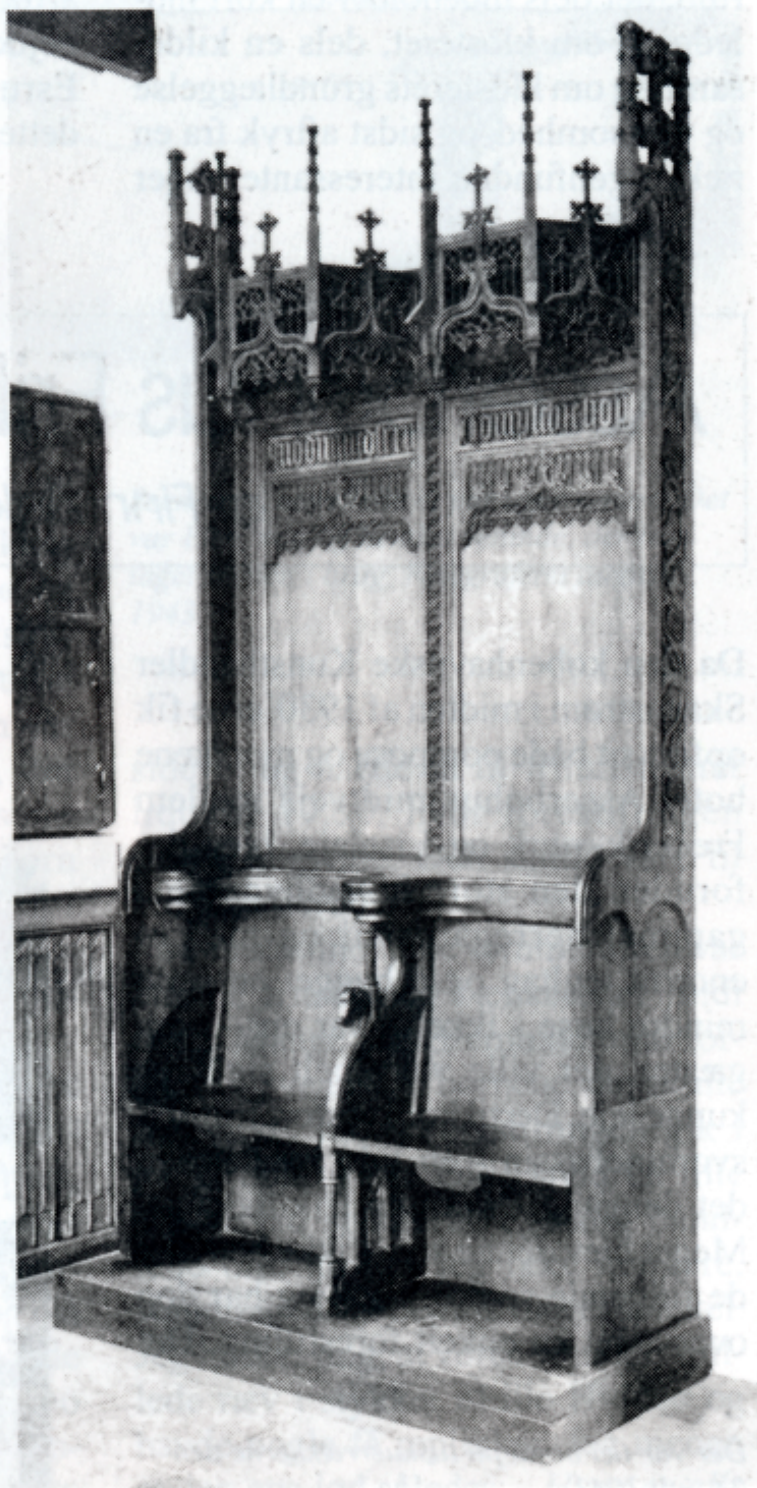
Dette satte unægtelig FAHS' bestyrelse i en kedelig situation. Vi havde satset entydigt på at udgive klosterbogen, hvorfor vi på dette sene tidspunkt ikke havde muligheder for at få samlet og udgivet en »almindelig« FAHS-årbog i 1996. Efter en række

forhandlinger med den nye gruppe omkring klosterbogen samt en præsentation af den antologi om Esrum kloster, »Den hellige jomfru i Esrum«, som Frederiksborg amt havde udgivet ved indvielsen af 1. etape, besluttede bestyrelsen at holde fast ved klosterbogen, og vente med udgivelsen til maj 1997, hvor klosteret er planlagt at skulle indvies. Der er flere grunde til, at bestyrelsen har taget denne beslutning. For det første er der nu sikret en faglig kompetent styring af bogprojektet. For det andet er det helt sikkert, at vi med klosterbogen kan tilbyde vores medlemmer en meget flot bog af en særdeles høj kvalitet. For det tredje vil denne nye bog om Esrum kloster være »bogen« om klosteret, der har haft så utrolig stor betydning for vores amts historie og udformning. Og for det fjerde er det ikke første gang Frederiksborg Amts Historiske Samfund udgiver en dobbeltårbog om et større emne, så set i et historisk lys vil dette være acceptabelt.

Som planerne ligger nu, vil klosterbogen blive udgivet med forord af Hans Kongelige Højhed Prins Henrik, der er protektor for Esrum kloster. Bogen vil blive gennemillustreret, på ca. 300 sider og trykt i en fin kvalitet.

Ja, kære medlem. Det var så

Korstolen fra Esrum klosterkirke, der kan dateres til 1472, er mirakuløst bevaret til vore dage. Den kom til Nationalmuseet i 1849 fra Sct. Olai Kirke i Helsingør, hvortil den var kommet efter reformationen. Tænk, hvis den kunne tale. Det kan den næsten, når man læser bogen »Den hellige Jomfru i Esrum«, hvor man kommer tæt på dagliglivet i klostret.

gyseren om Esrum klosterbogen. Vi håber, at vi til foråret kan præsentere en fantastisk flot dobbeltårbog med et værdifuldt indhold til mange timers spændende og interessant læsning.

I mellemtiden kan du studere den før-omtalte bog „Den hellige jomfru i Esrum, der dels indeholder en kort indledning om klosteret, dels en kilde-samling om klosterets grundlæggelse og virksomhed, og sidst aftryk fra en række genfundne interessante bøger

fra Esrum Klosters bibliotek. Bogen, der koster 125 kr., kan bestilles på Amtsgården, telf. 4226 6600.

Frederiksborg Amts Historiske Samfund vil som optakt til dobbeltårbogen om Esrum kloster i de kommende numre af FAHS-bladet bringe et par artikler om klosteret, ligesom vi arbejder på at arrangere en udflugt til Esrum så snart byggerodet tillader dette.

*Med venlig hilsen
Skriftsudvalget*

Asserbohus Friluftsteater

af Finn Zinklar

Da den københavnske Kunsthandler Skaanstrøm i midten af 1930'erne fik opført sit både pompøse og mondæne hotel Asserbohus midtvejs mellem Frederiksværk og Liseleje, blev der foruden den store hovedbygning i gammel herregårdsstil og med et enormt tegltag også bygget en serie mindre huse - ikke to var ens - som gæster, der ville være helt sig selv, kunne leje. Dertil kom et stort friluftsvømmebassin - en lido kaldte man det dengang - samt en friluftscene. Meget blev denne scene ikke benyttet de følgende somre, men jeg har dog overværet en enkelt forestilling. Det

Der var tæt besat på tilskuerrækkerne den 24. juli 1943.

var i 1943 - helt nøjagtigt den 24. juli. Der skulle opføres to små stykker »Prinsessen og Ungersvenden« og »Lille Hvide« samt nogle små ekstranumre. Alle de medvirkende var større og mindre børn, og instruktøren var skuespilleren Arne Ole David, der også var filmcensor. Han havde sommerhus i Asserbo. Hans egne to børn Ingolf - der senere blev rigtig skuespiller - og Marianne - der senere blev miss Danmark - skulle begge medvirke. Også de andre var landliggerbørn. At min bror og jeg havde købt billetter og mødte op på en dejlig sommeraften, skyldtes først og fremmest, at en af de medvirkende var vores veninde Else Birk. Hun var en usædvanlig køn pige med lyseblondt hår og blå øjne og meget omsværmet. Vi boede i Liseleje, så vi cyklede til Asserbo og fortsatte ud ad Nyvej. Lidt før hotel Birkegården svingede vi ned ad en

Scenen på nært hold et par uger senere. Det var Else, mig og hendes veninde, der har taget scenen i brug. Fotograferet august 1943.

sidevej og nåede så til friluftsteatret lidt før 19.30, hvor forestillingen skulle begynde. Den skulle vare til klokken 21.00.

På den skønne, lune sommeraften var alle de fritstående bænkerader fuldt besat. Mange af de fremmødte var forældre og venner til børnene, der skulle medvirke. Inden forestillingen gik i gang, holdt Arne Ole David en lille tale. Hvad stykkerne egentlig handlede om, husker jeg ikke længere. Handlingen var nemlig meget spinkel. Jeg husker dog, at vores veninde spillede ræv i stykket »Lille Hvide« og havde nogle få replikker. Jeg mener, at den ene lød således: - *Hvor er alle*

mine små hvide høns dog henne?
Skønt hun havde spillet en ret beskedden birolle, var hun dog den, der bag efter fik det største bifald og de fleste blomster. Hun havde mange andre beundrere end min bror og mig. Senere på sommeren cyklede min bror og jeg sammen med Else, der også boede i Liseleje, og en af hendes veninder ud til friluftsteatret, der nu lå øde og forladt hen. Alle bænkene var fjernet, og på nært hold af scenen, der både havde en sufflørkasse og en lille »orkestergrav«, kunne man rigtigt se,

hvordan forfaldet fik lov at brede sig. Flere af stentrinnene op til scenen var ved at smuldre bort.

Få år efter 2. Verdenskrig måtte hotel Asserbohus give op. Det havde fra starten været for mondænt til stedet. Nu blev det solgt og ombygget til kostskole for børn af udenlandske forældre i Danmark. Senere blev det overtaget af Tvindskolerne og har siden fungeret som friskole. Og i dag er der næppe mange, der aner, at der engang har ligge en friluftsscene på den store grund, hotellet lå på.

Forenings- Meddelelser

Generalforsamling

Sæt allerede nu et kryds i kalenderen ud for lørdag den 15. marts 1997, thi da afholder Frederiksborg Amts Historiske Samfund ordinær generalforsamling iflg. lovene, § 6 og 7. Nærmere meddelelse om tid og sted i næste nummer af FAHS.

Bestyrelsen

Vil du med til Hven?

Frederiksborg Amts Historiske Samfund afholder forårstur til den natur-skønne og historisk interessante Øresunds-ø Hven lørdag den 24. maj 1997. Det var her Tycho Brahe opførte sine observatorier. Reservér allerede nu dagen. Og vejret er altid godt på Ven!

Turudvalget

Det er rørende billigt at være medlem af FAHS!

Det koster stadig kun 120 kr. om året. Med dette nummer af FAHS, der iøvrigt betyder, at det alligevel er lykkedes at producere 4 numre i 1996, er vedlagt dit giro-indbetalingskort for medlemskab af Frederiksborg Amts Historiske Samfund 1997. Har du venner, bekendte og familie, der kunne tænke sig at følge dit eksempel og blive medlem, så benyt venligst den vedlagte FAHS-brochure. Som noget nyt, har bestyrelsen besluttet, at nye medlemmer straks efter registreringen modtager et velkomtbrev vedlagt en FAHS-brochure, det sidste nummer af foreningsbladet samt en årbog som velkomstgave.